

УДК: 72:374-373.29

ОСОБЛИВОСТІ РАННЬОЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ»

Автор – Гірка Д. Д., студ.

Науковий керівник – Челноков О. В., канд. техн. наук, проф.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Постановка проблеми. Системна та організована профорієнтаційна робота значною мірою визначає успіх набору абітурієнтів до закладу вищої освіти та взагалі забезпечує виживання не тільки окремих факультетів, а й закладу вищої освіти в цілому. Вибір професії – це одна з важливіших подій у житті кожної людини. Особливо це має значення, коли опанування майбутньої професії потребує спеціальних навичок, які необхідно починати розвивати в досить ранньому віці. Під час вступу на архітектурний факультет, абітурієнти повинні продемонструвати свої вміння з малюнку та композиції на творчому конкурсі, результати якого, значною мірою, визначають успішність вступу на цей факультет.

За результатами творчого конкурсу, діти, що не мають спеціальних здібностей та гарного просторового мислення (навіть витративши на опанування необхідних навичок більшу частину свого життя), опиняються позаду тих, що мають схильність до даного виду діяльності. Після вступу, таким дітям складно навчатися, а майбутня трудова діяльність замість задоволення приносить розчарування. Але кожна дитина має свій унікальний набір особливостей, які, в разі вірного вибору майбутньої професійної діяльності, приведуть її до успіху. Саме тому проблема ранньої профорієнтації майбутніх архітекторів заслуговує особливої уваги.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Україна, як держава, постійно піклується про забезпечення високої якості професійної освіти та світової конкурентоспроможності майбутніх фахівців [4]. На думку Н. Пономарьової (2017) головним завданням нової української школи є створення умов для підготовки учнів до життєвого і професійного самовизначення, формування в них готовності до свідомого вибору та оволодіння майбутньою професією [6]. За дослідженнями І. Варнавської (2021) профорієнтація є найважливішою складовою навчально-виховної роботи в школі [1]. І. Л. Улічний (2019) вважає, що психолого-педагогічне проектування профорієнтаційної роботи із старшокласниками повинне відбуватися з урахуванням особливостей профільного навчання [7].

Розвиток дитини відбувається в тісному взаємозв'язку з генетично обумовленим потенціалом організму під стимулюючим впливом навколишнього середовища. Вплив зовнішніх стимулів є необхідним не тільки для оволодіння певними функціями, але і для дозрівання клітин, тканин і органів, які беруть участь у здійсненні цієї функції. Так, блокада зорової інформації в період розвитку зорового аналізатора призводить до збіднення і недостатнього розвитку структур головного мозку, які відповідають за зір. Кожен з сенситивних періодів вимагає певних умов (організації навколишнього середовища та педагогічного впливу для оптимального розвитку тих функцій, які в цей період інтенсивно розвиваються та формуються [3].

Мета роботи: розробити засоби ранньої профорієнтаційної роботи з урахуванням закономірностей формування та розвитку мислення дітей середнього та молодшого шкільного віку.

Результати дослідження. Спеціальність «Архітектура та містобудування» вимагає від майбутніх спеціалістів надбання певних як особистих, так і професійних якостей, які наведено в таблиці.

Таблиця

Якості, потрібні майбутнім архітекторам для успішної професійної діяльності

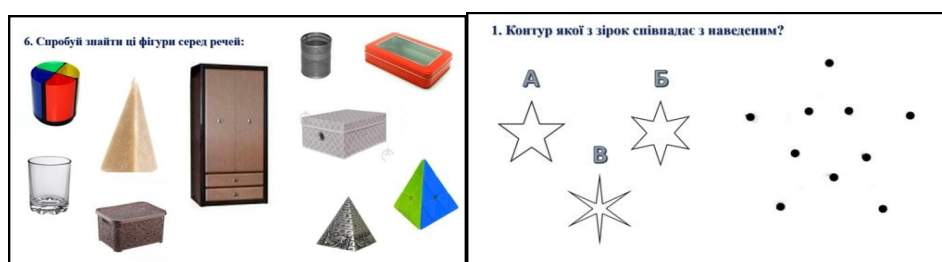
Особисті якості	Професійні якості
творчі здібності; розвинене просторове мислення; відповідальність, пильність; організаторські здібності; оригінальність, винахідливість, креативність; реалістичність; почуття гармонії, смаку і стилю; спостережливість; гарна зорова пам'ять; комунікабельність; терпіння; пунктуальність та тактовність	просторове мислення; знання будівельних норм, правил, стандартів; навички самостійної розробки основних конструкційних рішень, необхідної робочої документації, архітектурних креслень, а також знання систем автоматизованого проектування (AutoCad, Autodesk, Graphisoft ArchiCAD)



а. приклади завдань для учнів середньої школи



б. приклади завдань для учнів молодшої школи



в. приклади завдань для дошкочат

Рис. Порівняння засобів профорієнтаційної роботи для дітей різного віку

Після ретельного аналізу сенситивних періодів формування та розвитку розумових процесів, що знаходяться в основі компетентності майбутніх фахівців, ми прийшли до висновку, що дитина вже у молодшій школі має сформовану базу мислення та здатна опановувати відповідні знання на певному рівні (рис.), що сприятиме раціональному розвитку та удосконаленню її розумової діяльності, оскільки:

- просторове мислення формується у дітей 3,5...4,5 років;
- основи мислення, мови, пам'яті, уваги, уяви та інших психічних процесів закладаються до 3-х років;
- здатність до елементарних розумових дій (аналізу, порівняння, узагальнення) формується у дитини у дошкільному віці;
- вміння спостерігати, порівнювати та критично оцінювати діяльність, а також творчі здібності формується у молодшому шкільному віці, та продовжують розвиватись протягом усього життя людини. Відсутність належних засобів для стимуляції та розвитку усіх перерахованих якостей у молодшому та середньому шкільному віці може призвести до деградації навичок, надбаних дитиною у дошкільному віці та негативно вплинути на їх реанімацію у віці 16...19 років. Проведене дослідження спонукає до запровадження повноцінного профорієнтаційного навчання за даною спеціальністю починаючи з молодшої школи у відповідності до основних рівнів розвитку мислення.

Висновки. Дослідження закономірностей формування та розвитку мислення дітей, а також особливостей професійної діяльності архітекторів, обґрунтовує необхідність початку профорієнтаційної роботи за спеціальністю «Архітектура та містобудування» з молодшого шкільного віку.

На відміну від профорієнтаційних засобів за іншими спеціальностями, в якості засобів ранньої профорієнтаційної роботи за спеціальністю «Архітектура та містобудування» потрібно використовувати навчальні заняття, спрямовані на розвиток: просторового та творчого мислення, зорової пам'яті, уваги, спостережливості та інших навичок, необхідних майбутнім архітекторам у їх майбутній професійній діяльності. Особливу увагу слід приділяти формуванню стійкого інтересу до об'єктів світової архітектури та історії містобудування.

Список використаних джерел

1. Варнавська І. Теоретичні аспекти профорієнтаційної роботи. [Електронне джерело]. 2021. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/5853>, станом на: 23.02.2021.
2. Волосатова І. Ю. Особенности проявления художественно-творческих способностей младших школьников. *Наука и школьная практика*. 2007. № 6. С. 1–4.
3. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: психологический очерк : кн. для учителя. Москва : Просвещение, 2009. 93 с.
4. Заря Л. О., Карташова Л. В., Башевська М. Л. Профорієнтаційна робота з абітурієнтами. *Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration*. № 6. 2021. С. 380.
5. Музичук О. О. Сенситивність молодшого шкільного віку для розвитку особистісних цінностей у синергетичному контексті. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПНУ. 2011. Т. XIII, ч. 2.
6. Пономарьова Н. Етапи профорієнтаційної роботи зі школярами. *Проблеми та інновації в природничо-математичній, технологічній і професійній освіті*. РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. С. 156.
7. Уличний І. Л. Психолого-педагогічне проектування профорієнтаційної роботи із старшокласниками в процесі профільного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 178. С. 201–206.